

Færre liggedøgn og mindre tvang med brukerstyring

Færre liggedøgn, mindre tvang og økt brukertilfredshet: Erfaringene er håndfast positive etter at pasienter fikk innflytelse over når de skulle legges inn i psykisk helsevern.

TEKST:

Per Halvorsen

PUBLISERT 5. mai 2011

Illustrasjonsfoto: Arne Olav L. Hageberg

Da pasienter ved Grorud distriktpsikiatriske senter (DPS), uavhengig av diagnose, fikk innvirkning over når de skulle legges inn, ble antall liggedøgn drastisk redusert og bruken av tvang halvert.

Prosjektleder Ellen Hanneborg forklarer resultatene med at pasientene endret seg idet de kunne ta mer av regien selv.

– Når de selv fikk en hånd på rattet, var det akkurat som de kunne slappe litt av og tenke på andre ting enn å bekymre seg over om de kunne bli innlagt eller ikke. Vi merket at pasientene ble mer ansvarlige, og mener det kommer av den økt brukerinnflytelsen, sier hun.

Pasienten definerte behovet

Økt brukerstyring innebar blant annet å få innleggelse i tråd med avtale når pasienten selv mente det var behov for det, og behandling på rett nivå til rett tid.

Bakteppet for prosjektet, som nå skal utvides til å omfatte flere institusjoner, er at mange pasienter klager over at de ofte får beskjed om at de ikke er syke nok til å bli innlagt når de oppsøker helsehjelp.

– Når de må vente til de er svært dårlige for å få den rette hjelpen, blir ofte innleggelsene lange, med de uønskede konsekvenser dette medfører. Pasienten blir «opplært» til å vente med å henvende seg til helsevesenet først når krisen er total, eller de er helt nedkjørte, forteller Hanneborg.

– Får pasientene isteden mulighet til selv å definere når de har behov for innleggelse, er det mulig å snu denne utviklingen, sier hun, og understreker at ingen diagnoser var ekskludert fra prosjektet.

Reinnleggelse ikke nødvendigvis et onde

Konserntillitsvalgt for Akademikerne i Helse Sør-Øst, psykologspesialist Julius Okkenhaug, minner om at det i oppdragsdokumentene til helseforetakene står at «Brukerstyrte plasser skal utvikles og prøves ut i alle sykehusområder».

– Erfaringene fra Grorud DPS gir oss klare holdepunkter for at brukerstyrte innleggelser gir en vinn-vinn-situasjon, så dette er en utvikling vi må heie på, sier han.

Han viser til at antall liggedøgn har sunket selv om antallet innleggelser har gått opp.

– Den positive betydningen av dette fenomenet vil ofte svekkes av den negative oppmerksomheten som blir «svingdørspasienter» til del. Men det er ikke alltid at flere innleggelser er et onde. Mye tyder på at flere korte innleggelser kan redusere bruken av tvang i antall liggedøgn, selv om antallet vedtak øker, påpeker Okkenhaug.

I alt 24 pasienter fikk tilbud om å inngå avtale om brukerstyrte innleggelser ved Grorud DPS. To senger ble satt av til formålet. Utprøvingen startet i januar 2010 og pågikk til 1. november.

Pasientene var selektert i den forstand at de skulle være kjent på posten fra tidligere innleggelser.

Teksten sto på trykk første gang i Tidsskrift for Norsk psykologforening, Vol 48, nummer 5, 2011, side 492-493

TEKST:

Per Halvorsen